

sygn. akt II Ka 198/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 09 października 2019 r.

Sąd Okręgowy w Sieradzu – II Wydział Karny, w składzie:

Przewodniczący	-	SSO Jacek Kłęk
Protokolant	-	st. sekr. sąd. Zdzisława Drózdź

przy udziale st. Inspektora Pracy Zbigniewa Klemińskiego, po rozpoznaniu w dniu 09 X 2019 r. sprawy: **P. W.** obwinionego o czyny z art. 121 ust. 1 pkt. 1 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy i in., na skutek apelacji Państwowej Inspekcji Pracy, od wyroku Sądu Rejonowego w Łasku VII Zamiejscowego Wydziału Karnego z siedzibą w P. z 30 maja 2019 r. w sprawie VII W 107/18,

uchyla zaskarżony wyrok w całości i sprawę przekazuje Sądowi I Instancji do ponownego rozpoznania.

s ygn. akt II Ka 198/19

UZASADNIENIE

Wnioskiem o ukaranie oskarżyciel publiczny wniósł o ukaranie P. W. za to, że:

I Będąc pracodawcą w firmie prywatnej (...) S. 22B (...)-(...) U. nie odprowadził do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, do dnia 06.04.2018 r. składek na Fundusz Pracy, za okres od m-ca 07.2017 r. do 02.2018 r., które powinny być odprowadzone za dany miesiąc do 15 dnia następnego miesiąca:

- składki za m-c VII 2017 r. - 62,67 zł która powinna być opłacona do 15.08.2017 r.
- składki za m-c VIII 2017 r. - 111,67 zł która powinna być opłacona do 15.09.2017 r.
- składki za m-c IX 2017 r. - 62,67 zł która powinna być opłacona do 15.10.2017 r.
- składki za m-c X 2017 r. - 62,67 zł która powinna być opłacona do 15.11.2017 r.
- składki za m-c XI 2017 r. - 62,67 zł która powinna być opłacona do 15.12.2017 r.
- składki za m-c XII 2017 r. - 62,67 zł która powinna być opłacona do 15.01.2018 r.
- składki za m-c I 2018 r. - 65,31 zł która powinna być opłacona do 15.02.2018 r.
- składki za m-c II 2018 r. - 65,31 zł która powinna być opłacona do 15.03.2018 r.

to jest o wykroczenie z art.121 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2017 r., poz. 1065 ze zmianami oraz z 2018 r. poz. 138) w związku z art.107 ust. 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2017 r., poz. 1065 ze zmianami oraz z 2018 r. poz. 138), art.47 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1778 ze zmianami oraz z 2018 r. poz. 398)

II Będąc pracodawcą w firmie prywatnej (...) S. 22B (...)-(...) U. nie zaprowadził do dnia 06.04.2018 r., dla zatrudnionych pracowników: p. M. K. zatrudniony od 07.03.2018 r. na stanowisku kierownik robót budowlanych, p. D. W. zatrudniony od 03.04.2018 r. na stanowisku murarz, p. S. W. zatrudniony od 23.03.2015 r. na stanowisku brygadzysty - murarza, p. A. S. zatrudniony od 05.03.2018 r. na stanowisku pomocnik murarza, akt osobowych z podziałem na części A, B i C, to jest o wykroczenie z art.281 pkt 6 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz.U. z 2018 r. poz. 108 ze zmianami oraz z 2018 r. poz. 305) w związku z §6 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie zakresu prowadzenia przez pracodawców dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz sposobu prowadzenia akt osobowych pracownika (Dz.U. z 2017 r. poz. 894);

III Będąc pracodawcą w firmie prywatnej (...) S. 22B (...)-(...) U. nie zaprowadził do dnia 06.04.2018 r., dla zatrudnionych pracowników: p. M. K. zatrudniony od 07.03.2018 r. na stanowisku kierownik robót budowlanych, p. S. W. zatrudniony od 23.03.2015 r. na stanowisku brygadzysty - murarza, p. A. S. zatrudniony od 05.03.2018 r. na stanowisku pomocnik murarza, kart ewidencji czasu pracy w zakresie: obejmującym pracę w poszczególnych dobach, w tym w niedziele i święta, w porze nocnej, w godzinach nadliczbowych oraz w dni wolne od pracy, wynikające z rozkładu czasu pracy w przeciętnie pięciodobowym tygodniu pracy, a także dyżury, urlopy, zwolnienia od pracy oraz inne usprawiedliwione i nieusprawiedliwione nieobecności w pracy, to jest o wykroczenie z art.281 pkt 6 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz.U. z 2018 r. poz. 108 ze zmianami oraz z 2018 r. poz. 305) w związku z §8 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie zakresu prowadzenia przez pracodawców dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz sposobu prowadzenia akt osobowych pracownika (Dz.U. z 2017 r. poz. 894);

IV Będąc pracodawcą w firmie prywatnej (...) S. 22B (...)-(...) U. nie przestrzegał przepisów bhp przez to, że nie dokonał do dnia 06.04.2018 r. udokumentowanej oceny ryzyka zawodowego na stanowiskach występujących w firmie: murarz, kierownik robót budowlanych, brygadzysta – murarz, to jest o wykroczenie z art.283 §1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz.U. z 2018 r. poz. 108 ze zmianami oraz z 2018 r. poz. 305) w związku z art.226 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz.U. z 2018 r. poz. 108 ze zmianami oraz z 2018 r. poz.305);

V Będąc pracodawcą w firmie prywatnej (...) S. 22B (...)-(...) U. nie przestrzegał przepisów bhp przez to, że nie poddał do dnia 06.04.2018 r. zatrudnionych pracowników wstępnemu profilaktycznemu badaniu lekarskiemu, celem uzyskania orzeczenia o zdrowotnej zdolności do wykonywania pracy na zajmowanych stanowiskach:

- p. M. K. zatrudniony od 07.03.2018 r. na stanowisku kierownik robót budowlanych
- p. D. W. zatrudniony od 03.04.2018 r. na stanowisku murarz
- p. S. W. zatrudniony od 23.03.2015 r. na stanowisku brygadzysta - murarz w niepełnym wymiarze czasu pracy 1A etatu,
- p. A. S. zatrudniony od 05.03.2018 r. na stanowisku pomocnik murarza w niepełnym wymiarze czasu pracy 1A etatu

to jest o wykroczenie z art.283 §1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz.U. z 2018 r. poz. 108 ze zmianami oraz z 2018 r. poz. 305) w związku z art.229 §1 pkt 1 i §4 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz.U. z 2018 r. poz. 108 ze zmianami oraz z 2018 r. poz.305).

Wyrokiem z dnia 30 maja 2019 r. Sąd Rejonowy w Łasku – VII Zamiejscowy Wydział Karny z siedzibą w P., uniewinnił obwinionego od dokonania zarzucanych mu czynów oraz orzekł, że koszty postępowania ponosić będzie Skarb Państwa.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł oskarżyciel publiczny zaskarżając go w całości i zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia polegający na błędnej ocenie zebranego materiału dowodowego, co w konsekwencji doprowadziło do uniewinnienia obwinionego. W uzasadnieniu apelacji wskazano, że zgodnie z przepisami kodeksu pracy, czynności z zakresu prawa pracy za pracodawcę będącego jednostką organizacyjną dokonuje osoba lub organ zarządzający tą jednostką lub inna wyznaczona do tego osoba. Stosuje się

ten przepis odpowiednio do osoby fizycznej, jeżeli osobiście nie dokonuje ona czynności z zakresu prawa pracy. Z informacji zebranych w toku postępowania nie wynika, aby P. W. udzielił takiego pełnomocnictwa. Przedłożono jedynie pełnomocnictwo ogólne datowane po zakończeniu czynności sprawdzających. Ponadto, ze zgromadzonego materiału wynika, że obwiniony podejmował działania związane z zatrudnianiem pracowników. W ocenie skarżącego powoływane przez sąd okoliczności nie są podstawą do przyjęcia, że obwinione nie może realizować swoich obowiązków. W toku postępowania nie zostały przy tym przedstawione żadne dokumenty, aby obwiniony wyznaczył do dokonywania tych czynności inną osobę. W konkluzji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się zasadna.

W pierwszej kolejności należy podkreślić, że do uniewinnienia obwinionego wskutek przyjęcia przez Sąd I instancji, tego że P. W. nie dysponuje odpowiednim potencjałem intelektualnym, który pozwałby mu na prowadzenie działalności gospodarczej w sposób świadomy, a także wykonywania czynności osoby zarządzające firmą. Stwierdzenie to zostało jednak podjęte w sposób autorytarny i dowolny, bez zasięgnięcia stosownej opinii biegłego właściwej specjalności. Sąd nie może samodzielnie rozstrzygać o stanie zdrowia psychicznego sprawcy czynów, kształtując swoje twierdzenia w sposób jednoznaczny. Sąd obowiązany jest powołać biegłego, jeżeli stwierdzenie okoliczności mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy wymaga wiadomości specjalnych. Ocena stopnia rozwoju intelektualnego sprawcy, nawet przy przyjęciu dysponowania przez Sąd odpowiednią wiedzą w tym zakresie, nie należy do sfery swobodnej oceny dowodów oraz dokonywanych na tej podstawie ustaleń faktycznych. Jedynie powołani do tego specjaliści, dysponujący odpowiednią wiedzą i zapleczem medycznym, są w stanie wydać opinię w tym zakresie.

W konsekwencji powyższego Sąd orzekając w sprawie uchybił przepisom postępowania tj. art. 193§1 k.p.k. w zw. z art. 42§1 k.p.w. w zw. z art. 41§2 k.p.w. który miał istotny wpływ na treść orzeczenia bowiem dokonał ustaleń faktycznych co do istoty rozstrzygnięcia w oparciu dowody do tego nieprzydatne, bez skorzystania z obowiązkowego w tym zakresie dowodu z opinii biegłego psychiatry.

Dodać do tego trzeba i dokonanie ustaleń faktycznych wbrew treści dowodów uznanych za wiarygodne. Rzecz w tym, iż sam obwiniony przyznał się do dokonania zarzucanych wykroczeń, a sąd wiarygodności tych deponycji nie zakwestionował. W takiej sytuacji tym bardziej Sąd powinien poczynić starania celem zbadania u obwinionego zdolności do rozpoznania znaczenia czynu. Wbrew ustaleniom dokonany przez Sąd I Instancji z wyjaśnień obwinionego wynika wprost że ma on pełną świadomość, że pozostaje właścicielem firmy – tak jak to stwierdził „ta firma tylko na mnie stoi, a wszystkim zajmuje się tata”. Ma też i wiedzę na temat jej funkcjonowania, daleko wykraczającą poza wiedzę standardowego pracownika czy osoby nie potrafiącej świadomie czy rozsądnie myśleć. Oprócz tego podawał, że działalność gospodarcza była założona na niego „aby było taniej. Chyba tata taki plan miał”. Sąd I instancji nie poddaje rozważaniom tych słów, poprzestając na subiektywnym, iluzorycznym i nieuzasadnionym odczuciu braku świadomości i nieporadności ze strony obwinionego. Na domiar wszystkiego Sąd uniewinnił obwinionego pomimo stwierdzenia u niego braku świadomości (?), co w sposób naturalny klóci się z rozwiązaniem przyjętym przy tego rodzaju sytuacji, czyli umorzeniem postępowania.

Sąd nie przeprowadził przy tym właściwych merytorycznych dywagacji dotyczących ustalenia, które z przepisów powołanych we wniosku o ukaranie może popełnić pracodawca, a które osoba faktycznie zarządzająca prowadzoną działalnością gospodarczą. S. W., ojciec obwinionego, przedstawił siebie jako osobę odpowiedzialną za zatrudnianie pracowników, która popełniła błędy przy prowadzeniu dokumentacji. Jednak z ustaleń poczynionych przez Sąd I instancji wynika, że świadek ten był rzeczywistym kierownikiem firmy, osobą faktycznie zarządzającą działalnością gospodarczą.

Jeżeli chodzi o pierwszy zarzut z art. 121 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2019 r., poz. 1482 – dalej u.p.z.) to podmiotem wykroczenia jest przedsiębiorca prowadzący agencję zatrudnienia (wykroczenie indywidualne), ma charakter wykroczenia formalnego, które można popełnić

zarówno umyślnie, jak i nieumyślnie. W powiązaniu z tym przepisem zarzucono naruszenie art. 107 ust. 1 u.p.z. dotyczący obowiązku odprowadzania składek na Fundusz Pracy. Wśród podmiotów zobowiązanych wyróżnić należy pracodawców oraz jednostki organizacyjne, a także inne osoby (z pewnymi wyjątkami) wymienione w art. 104 ust. 1 pkt 3 lit. a-j u.p.z., jeżeli podlegają ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym lub zaopatrzeniu emerytalnemu. Przepisy te dotyczą zatem osoby przedsiębiorcy prowadzącego działalność gospodarczą. W ocenie Sądu odwoławczego wątpliwym jest przy tym przyporządkowanie naruszenia art. 121 u.p.z., właściwszym w świetle opisu czynu byłby wskazanie na art. 122 u.p.z.

Inną podstawą kierowania wniosku o ukaranie stanowi przepis art. 281 pkt 6 kodeksu pracy. Sprawcą tego wykroczenia może być zarówno pracodawca, jak i osoba działająca w jego imieniu. Z podobną sytuacją mamy do czynienia w przypadku zarzutów z art. 283§1 k.p. bowiem także ten przepis kształtuje odpowiedzialność innych niż pracodawca osób.

Sąd I Instancji przy ponownym rozpoznaniu sprawy rozważy, które z zarzucanych obwinionemu wykroczeń można przyporządkować P. W., a które jego ojcu, ewentualnie im obu lub innej osobie (zagadnienie czynów indywidualnych).

Sądowi Rejonowemu pozostaje zatem do rozstrzygnięcia kwestia zarówno sprawstwa, jak i winy obwinionego – nie wyłączając tu art. 17 k.w. Weryfikacja twierdzeń obwinionego oraz jego ojca powinna zawrzeć nie tylko materiał nieosobowy w postaci zgromadzonej dokumentacji, ale także ewentualnym przesłuchaniem przynajmniej niektórych pracowników firmy na okoliczność ustalenia zakresu zaangażowania obwinionego w prowadzenie przedsiębiorstwa.

Z uwagi na powyższe, Sąd odwoławczy zdecydował o uchyleniu wyroku i skierowaniu sprawy do ponownego rozpoznania.